

Izhaja
v ponedeljek
in petek.

Stane mesečno Din 7—
za inozemstvo Din 20—,
Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda št. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravnništvo:

Celje

Strossmayerjeva ulica 1,
prilike.

Rokopisov ne vračamo.

Oglas po tarifu.

Telefon int. št. 65.

† Gregor Žerjav

K njegovemu delu in življenju.

»Razmere so toliko dozorele, da se bode bil v bodočem desetletju odločilni boj med Slovanstvom in Nemštvom. Pripravljajmo se nanj...«

Dr. Gregor Žerjav na veliki skupščini Ciril-
Metodove družbe v Ptujju dne 13. sept. 1908.

Slišal sem takrat ta stavek na skupščini sam in spomnil sem se nanj takoj, ko je došla v četrtek na večer pretresljiva vest, da je umrl dr. Gregor Žerjav.

Saj vsebuje ta stavek konfiteor in vse stremljenje mučeniškega življenja človeka, ki nam ga malim narodom da komaj vsako stoletje.

Ali nismo imeli mnogi pred 30 leti občutka, da se naš narodni čolnič potaplja v nemškem morju? Bojevali smo se še, držali smo takorekoč zadnje barikade pred predajo, ali globoke vere, nezlomljivega zaupanja in trdne, na vse pripravljene odločnosti nismo imeli. Te ni bilo med inteligenco in ne med narodom.

Okrog leta 1900 je nastajalo v takrat največjem slovenskem akad. društvu »Sloveniji« novo gibanje. Akademiki so čutili težak položaj svojega naroda in so se zavedali, da mu ne more pomagati samo najojalnejše prosjačenje za drobtine s cesarske mize na Dunaju, temveč se morajo uporabiti druga, radikalnejša sredstva. Predvsem kar najbolje organizirana samopomoč: razgibanje celega naroda za njegove narodnopolitične cilje s kar najradikalnejšo nacionalno propagando; studij njegovih gospodarskih in socialnih razmer, da se najdejo sredstva za osamosvoje, za kulturno in nacionalno okrepitev. V to gibanje, ki je posegalo že tudi na gimnazije v domovini, je stopil ljubljanski abiturijent Gregor Žerjav in mu je dal mogočen organizacijski in idejno odmerjen izraz: nastala je takozvana narodno-radikalna struja med mladino. Iz naroda za narod je bilo geslo temu novemu vodji slovenske učee se mladine. Ti, inteligent, ki izhajaš iz ubogega, tlačnega naroda, uči, izobražuj se, pripravljaj se, da boš posvetil svojemu rodu vse svoje sile! Ne samo golih fraz, temveč pred vsem realno delo: izobražuj narod duševno in gospodarsko: postavljaj ga na lastne noge, da bode začutil veselje in ponos nad seboj, nad svojim narodom, nad svojo domovino! Če je tudi sedaj marsikaj slabo in težko, četudi stojimo pred mogočnim sovražnikom: trdne vere ne smemo zgubiti, vodi nas naj optimizem in ne pesimizem.

Te ideje, ki so se izkristalizirale na raznih dijaških kongresih, tudi v Celju l. 1908, so prežele največji del slovenske študirajoče mladine. Dr. Žerjav je vse to gibanje vodil, zanj pisal in ga neutrudljivo izpopolnjeval. Težko je skoro danes povedati, s kakšno ljubeznijo in s kakim navdušenjem smo šli za njim. Bil je takrat to, kar je ostal vse življenje: vzor delavca, vzor borca za idejo, ki se mu zdi po globokem in premišljenem studiju za njegov narod najpripravnejša.

Po dovršenih studijih vidimo dr. Žerjava v domovini na delu najprej pri naši narodni obrambi. L. 1907 je prevzel celo tajništvo CMD in je neumorno z besedo in pismom delal za njeno popularizacijo. Moralni in gmotni uspehi njegovega dela so bili veliki in se jih družba hvaležno spominja še danes. Narod se je začel radikalizirati, odločnejša postaja borba proti Nemštvu in Italijanstvu na celi črti. Odločnejši in silnejši pa je tudi napad: Ptuj, Celje, Ljubljana. Razmere so res dozorevale...

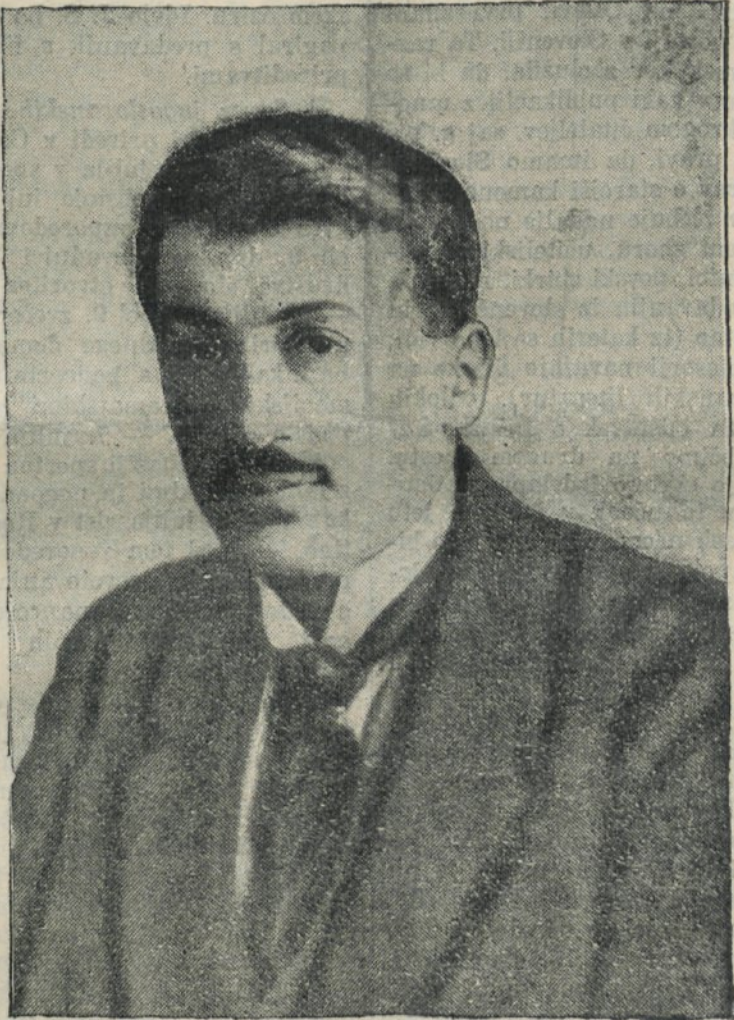
V dobo 1907—1914 padla tudi dr. Žerjavovo politično in gospodarsko udejstvovanje. Povsod, v Ljubljani, Gorici, Trstu se je trudil, rušil starokopitnost, vzpodbujal, ustvarjal, grajal, imel uspehe in neuspehe. Tako ga je dohitela svetovna vojna — in med prvimi je bil seveda na ljubljanskem gradu dr. Gregor Žerjav. Ponovni zapor in konfinacije so tudi omajale njegovo že

itak šibko zdravje; umrl je na predvečer Vidovega dne in v petek smo že potrti in žalostni, slavili tih spomin tudi na tega moža, enega med onimi, ki so dali svoje življenje za našo domovino.

Narodno-radikalno gibanje, v katerem je dr. Žerjav živel in ga oblikoval, je imelo tudi svoj »zunanjepolitični«, slovenski in ožji jugoslovanski program. Praktičen in realen: navezalo je stike s somišljeniki na Češkem in obrnilo je svoj pogled na jug, na Hrvaško, v naš jugoslovanski Pijemont, v Srbijo. Tam so zasedli prestol l. 1903 Karagjorgjevići in l. 1904 vodi dr. Žerjav 80 slovenskih akademikov na kongres jugoslovanskega dijaštva v Beograd. Kronanje Kralja Petra Velikega Osvoboditelja je bilo takrat in ko je pokojni Veliki kralj jahal na svojem belcu po beograjskih ulicah, je videla naša mladina, da ni vstal le kraljevič Marko, temveč tudi naš kralj Matjaž in njegova osvobodilna vojska...

Ko smo se zganili leta 1917 in je došla znamenita majska deklaracija, vidimo dr. Žerjava takoj na Dunaju med našimi parlamentarci. Lahko rečemo, da je vodil takrat idejno in praktično delo Jugoslovanskega kluba kot njegov tajnik. Ob razpadu vidimo dr. Žerjava pri delu ob mirovni pogajanjih, in pozneje v naši takratni ljubljanski Narodni vladi, v začasni in kasneje redni Narodni skupščini kot poslanca in ministra. To delo je bilo v naših političnih razmerah in ob ustvarjanju naše mlade države težko in nehvaležno. Dr. Žerjava je vodil pri tem čisti jugoslovanski patriotizem in globoko prepričanje, da bomo premagali vse vežkoče in si ustvarili srečno domovino. V tem svojem delu si je zaslužil dr. Žerjav upravičeno ime enega od prvih naših državnikov.

Še nekaj osebne note. Dr. Gregorja Žerjava nismo spoštovali samo kot izvanredno naobraženega politika, temveč še bolj kot udanega, večno postrežljivega in zvestega prijatelja, ki ga je dičila redka poštenost in nesebičnost. Nešteto je piseml posredovanj in korakov, ki jih je storil za nas in prav rad tudi za one, ki bi znabiti tega ne zaslužili. Vodja naš in velik sin našega naroda: počivaj v miru!

Dr. Gregor Žerjav je umrl v četrtek, dne 27. junija 1929 ob 5. uri popoldne vsled oslabeledosti srca. Glodala ga je dolga leta jetika; že l. 1910 je moral iti v Egipt, da se zdravi. Pozneje so ga neizmerno oslabeledi zapor in veliko delo ob in po prevratu. Zadnja leta so se prijatelji vedno bali za njegovo življenje.

Pokojnikovo truplo so prepeljali v noči po smrti v Ljubljano in ga položili na oder najpreje v pokojnikovem stanovanju, v njegovi delavnici in obenem spalnici, ker je moral premnogokrat v postelji sprejemati prijatelje, diktirati in se — učiti! Vsak problem, ki se je pojavil, vsak zakon, ki je bil predložen skupščini ali se je pojavil kak načrt drugod, je hotel dr. Žerjav proučiti.

Zopet v noči od petka na soboto, praznik sv. Petra in Pavla so prenesli krsto v malo zgornjo kazinsko dvorano, kjer so draga pokojnika posetili zadnjikrat v soboto in še nedeljo dopoldne tisoči in tisoči. Prijatelji in nasprotniki.

Včeraj ob 11. uri dopoldne se je izvršil pogreb dr. Gregorja Žerjava. Bila je to ogromna žalna manifestacija vsega naprednega Slovenstva, ki je položilo tudi pod katafalk v Kazini svoj lovorjev venec. Poleg mnogoštevilnih drugih vencev, ki so jih poslali zasebniki, občine, razne kulturne in dobrodelne institucije.

Sprevod je šel od Kazine, kjer sta se poslovila od pokojnika dr. Puc, bivši minister dr. Prvislav Grisogono in načelnik ministrstva za socialno politiko insp. Veličkovič, po Kongresnem trgu, Šelenburgovi ulici, Dunajski cesti, Tavčarjevi in Komenškega ulici do Tabora, kjer se je oficijelno razšel. Na sokolskem Taboru so se poslovili od dr. Gregorja Žerjava Ivan Tavčar, v

imenu novinarjev Stanko Virant, v imenu kulturnih organizacij ravn. Jug in v imenu Sokolstva Josip Turk. Ob odprtem grobu pri Sv. Križu je govoril najintimnejši prijatelj pokojnikov dr. Albert Kramer.

V sprevodu je korakal poleg treh dr. Žerjavovih otrok (dveh deklic in enega fanta) in sorodnikov komandant IV. armije general Matič iz Zagreba kot zastopnik Nj. Veličanstva kralja, veliki župan dr. Vodopivec kot zastopnik vlade, komandant dravske divizije general Tripkovič, češki konzul Resl, zastopniki ministrstev, 10 poslancev bivše SDS, nepregledna vrsta ljubljanskih oficijelnih zastopnikov, zastopniki večine narodnih mest in trgov, raznih kulturnih in gospodarskih organizacij, sokoli, požarniki, pevci. Ta dolg sprevod je korakal med desetstisoči gledalcev. Ljubljana ni videla takega sprevoda od smrti dr. Janeza Evang. Kreka.

Naj zaključimo z besedami ljubljanskega župana g. dr. Dinka Puca, ki jih je govoril pred Kazino pokojniku v slovo:

Današnja pot je zadnja pot velikega trpina. Vsako uro svoje moške dobe je iztrgal smrti samo s silno borbo duha proti materiji, vzdržujoč svoje življenske sile le z energijo svo-

je duše. A kljub tej strašni borbi, v kateri je končno moral podleči, je našel ogromno časa za delo v javno korist. Silna ljubezen do njegove domovine je ožarjala njegovo življenje. Kdor ga ni poznal, ni imel pojma o tem, kako je ljubil svoj rod, o katerem je bil trdno prepričan, da bo igral še kdaj velevažno vlogo v jugoslovanski državi. Tej državi in vplivu slovenstva v njej je bilo posvečeno vse njegovo delo. Zaradi tega cilja je rušil Avstrijo, je trpel v ječi in v konfinaciji. Srečna in močna Jugoslavija, velika, dobro urejena in upravljana, je bila njegov ideal. A imel je tragično usodo, da ga ravno pri tem stremljenju premnogi niso hoteli razumeti. Besno sovraženo od teh pa je bil na drugi strani iskreno ljubljen od vseh, ki so ga poznali podrobneje, spoštovanja pa mu ni mogel odrekati tudi najhujši sovražnik.

Vse bridkosti življenja je okusilo njegovo slabotno srce. Še to pa, kar mu je bilo svetlega, ljubav do domovine in rodbinska sreča so mu zagrenili udarci usode. Naj bi se vsaj po njegovi smrti izvršilo to, kar je snoval, naj bi vsaj njegov duh videl srečno Slovenijo, povečano Jugoslavijo! V tej nadi spremljimo velikega pokojnika k poslednjemu počitku, polni tuge in žalosti.

ravnateljstvo in založilo Podporno društvo za uboge učence na drž. realni gimnaziji, vsebuje letos zanimivo razpravo prof. g. S. Brodaria o »Potočki zijalki« na Olševi, prvi znani paleolitski postaji v Sloveniji. Ta razprava bi vsekakor zaslužila, da bi se jo priobčilo v kaki publikaciji z mnogo širšim krogom čitateljev, saj g. pisatelj sam pravi, da imamo Slovenci malo razprav o starejši kameneni dobi. Izvestje vsebuje nadalje podatke o profesorskem zboru, učiteljski in dijaški knjižnici, pevski zbirki, nalogah, prostih predavanjih iz slovenščine in srbohrvaščine (iz katerih se lepo vidi, da gg. profesorji navajajo dijake na studij slovanskih literatur), odlokih itd. Zanimiv odstavek o Dijaški kuhinji priobčimo na drugem mestu. Zanimiva je skrbno izdelana statistika učencev in učenk v šolskem letu 1928/29. Vseh učencev in učenk je bilo 508. Po poklicu staršev je 34% državnih nameščencev, 16% delavcev, 14% prostih poklicev (odvetniki, zdravniki, zasebni nameščenci vseh vrst), 10% kmetov, 9,8% profesorjev in učiteljev, 7,9% trgovcev. Slovencev, Srbov in Hrvatov je bilo na zavodu 475, drugih Slovanov 5 in Nemcev 28. Rimokatolikov je bilo 493, pravoslavni 6, protestantov 7 in dva Žida. Celjanov je bilo 57. Učni uspeh je bil dovoljen: odličnjakov (-inj) je 32, prav dobro je izdelalo 65, dobro 209, z zadostnim uspehom 75, skupno tedaj 381 ali 75%. Ponavljalni izpit ima 98 učencev, ponavlja razred 25 in neredovani so ostali 4 učenci. Fantov je bilo 418, deklic 90. Z odliko so dovršili 1. razr. a) Likar Nadežda, Luther Tibor, Majcen Branivoj, Mravljak Alenka, Mravljak Zdenko in Serbec Vlasta; 1. razr. b) Kos Emil, Podpečan Feliks, Polh Franc in Tanjšek Bojan; 2. razr. a) Vrabič Olga; 2. razr. b) Prekoršek Branko in Žnidarič Vladislav; 3. razr. a) Haselbach Vilma in Valenčič Edvard; 3. razr. b) Dintinjana Franc, Ferdič Ignacij, Kincl Henrik; 4. razr. a) Musar, Pavla, Oražem Milena, Orožen Milan in Zupan Ana; 4. razr. b) Bračko Ewald in Marinček Borut; 5. razr. a) Jelen Ivana in Levec Kristina; 5. razr. b) Langus Milan, Savelli Julij; 6. razr. Fischer Marjan; 7. razred Marek Evgen; 8. razred Hönigmann Avgust in Hönigmann Ivan.

d Kresovi sv. Cirila in Metoda. Že v predvojnih časih je našo nacionalno zavest v ponemčenih krajih ob jez. meji močno utrjeval in pospeševal običaj, da so se na predvečer godu slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda (4. julija) prižigali na vseh vrhovih kresovi širom naše zemlje. Ta običaj leto za letom gineva. Kako žalostno je gledati z obmeinih gora v našo domovino, ki je ta večer mnogo premalo ožarjena s kresovi, medtem ko naši bratje na Koroškem in Primorskem s kresovi dokazujejo, da žive

v upanju na rešitev. Družba sv. Cirila in Metoda poziva že sedaj vse svoje podružnice, prosi planinska in vsa nacionalna društva, učiteljstvo, občine itd., da naj delajo na to, da se zažgo kresovi na vseh vrhovih naše domovine, kar naj bi bil našim zaslužnjim bratom viden znak naše čuječnosti in ljubezni do njih. Morebitne zbirke v korist obrambene šolke G. M. družbe so zaželjene.

d Na praznik sv. Petra in Pavla so imeli nekateri trgovci zaprto, drugi zopet napol in docela odprto — bil je cel kaos. Priporočljivo bi že bilo, da bi se to v bodoče enotno dogovorilo in uredilo.

d »Jadranska straža« v Celju. Dne 14. junija t. l. se je ustanovil tudi v našem mestu mestni odbor »Jadranske straže«. Predsednik društva je mestni župan dr. A. Goričan, podpredsednik F. Marinček, ravn. Trg. šole, tajnik M. Gerlanc, učitelj, blagajnik J. Blažon, davčni upravitelj v pokoj. Odborniki: dr. Bavdek J., sodnik okr. sod. v Celju, pošt. poduradnik Cergol J., celjski opat Jurak P., dr. Kalan E., kom. 39. pp. polkovnik Kostić V., trgovec Leskovšek F., dr. Serbec G. Nadzornik: Franca P., pol. nadzornik in ravnatelj Celjske posojilnice Smertnik Josip. Namestnika: dr. Rajšp Ivan, primarij celjske bolnice in mag. nadv. Šubie Ivan. Odbor si je zastavil nalogo, da zbere v »J. S.« vse one, ki se zavedajo, kolikoga pomena je morje za našo državo v nacionalnem in gospodarskem oziru. Idejo J. S. bo odbor propagiral s predavanji, s filmom in s prireditvami.

d Savez jugoslovanskih srednješolskih združenj priredi v Celju v dnevih od 5. do 8. julija v spomin desetletnice svojega obstoja jubilejni kongres s sledečim vspešnim: 5. julija ob 9. dop. v telovadnici Sokolskega društva slovesna otvoritev kongresa. — 6. julija ob pol 9. zvečer v gornjih prostorih Narodnega doma slavnostna akademija s koncertnimi, deklamacijskimi, dramatskimi točkami in prosto zabavo. — 7. julija ob pol 4. popoldne na Glaziji sportna prireditev z lahkoatletskimi in nogometnimi točkami. — 8. julija zlet v Rogaško Slatino. — Med tem vspešnim internim predavanjem in posvetovanjem. — Naša narodna javnost je naprošena, da se gori navedenih javnih prireditev množestveno udeleži.

d Umril so v Celju in okolici: V javni bolnici 27. junija Valentin Goričan, prevzičkar z Imenega; na Lopati 29. junija 42 letna kmečka hči Helena Lipovšek; v vojaški bolnici 29. jun. 23 letni Pero Papič, redov 39 pp.; v javni bol. 30. junija 62 letni Ivan Mlač, zvaničnik drž. železnice, doma iz Lokev pri Sežani. — Meseca junija je umrlo v Celju 20 oseb, 5 v mestu, 14 v javni in 1 v vojaški bolnici.

d Hotel in restavracija »Union« («Celjski dom») je prevzel z današnjim dnem g. Ciril Majcen, kolodvorski restavrat v Zidanem mostu. Gospod Majcen uživa kot izvrsten restavrat najboljši glas in se bode potrudil, da bode domače in zunanje goste kar najboljšje postregel. Naj bi se v tej naši narodni hiši koncentriralo in razvijalo živahno družabno življenje tudi zana-prej! Odhajajočemu hotelirju gospodu Aleksandru Hlavaču in njegovi gospej, ki sta vodila to podjetje tri leta na splošno zadovoljnost, je društveni odbor izrekel najprisrčnejšo zahvalo in priznanje.

d Dijaški ribiči naj pridejo takoj po ribiške liste, ker odhaja izdajatelj na 14 dnevni dopust.

d Dijaškemu domu v Celju je daroval 100 Din iz hvalečnosti neimenovani namesto cvetja na krsto g. dr. Gregorja Žerjava, ministra v p. v Ljubljani.

d Dijaški kuhinji v Celju je daroval 100 Din g. dr. Šandor Hrašovec, odvetnik v Šmarju pri Jelšah namesto venca pokojnemu g. Jaki Cimermanu, profesorju v Mariboru.

d Na oblastni vinarski in sadjarški šoli v Mariboru bode pričelo šolsko leto 1929/30 16. septembra. Kolkovanje, lastnoročno pisane prošnje za sprejem do 31. julija. Za sprejem potrebna starost 16 let, mesečna oskrbina 150 Din.

d Težka nesreča. V Rečici pri Mozirju se je dveletni Milko Senica, sinček posestnika, vzel na mizo in zvrnil nase skledo kropa. Dobil je tako težke opekline, da je na posledicah v celjski bolnici umrl.

d Iz St. Jurja ob Taboru poročajo, da je na praznik sv. Petra in Pavla nekdo zažgal kozolec pos. Juharta. Po domače Sirša v Ojstriški vasi, predno so mogli gasilci pomagati, je zgorel velik Siršev kozolec in še jeden blizu stoječi manjši. Rešili so dva voza, ječmen in detelja sta pa zgorela. Komaj je bil ta ogenj pogasjen, je že gorel velik kozolec g. Ljudovita Plavšaka, v katerem je bilo mnogo detelje. Tudi tu so rešili samo vozove. Gasilec pa se je tu posrečilo obvarovati drugi manjši kozolec. Ker je pred kratkim zgorel v isti vasi tudi kozolec g. Lesjaka, je jasno, da zažiga neka zlobna roka.

d Važnost mednarodne telefonske zveze trga Žalca kot središču hmeljske trgovine v Sloveniji. Kakor je obče znano, se nahaja vso naše in tudi inozemsko hmeljarstvo vsled svetovne nadprodukcije v veliki krizi. Dolžnost vseh merodajnih činiteljev je, vse ukreniti, da se ista ublaži in da postane hmeljarstvo zopet vir blagostanja našim krajem. Vsak hmeljar pač dobro ve, kolikim izpremembam so izpostavljene hmeljske cene in da se v teku nekaj ur lahko temeljito izpremeni ves položaj na hmeljskem trgu v prid ali v škodo hmeljarjem. Z ozirom na to dejstvo mora pač vsakdo uvidevati, kolike važnosti bi bila mednarodna telefonska zveza Žalca — kot središču hmeljske trgovine v Sloveniji s svetovnimi hmeljskimi tržišči, zlasti pa Žatcem v CSR. Sedanja telefonska zveza Žalca—Ljubljana je skrajno neugodna in se napovedani in naročeni govori vsled preobložene proge sploh ne morejo izvrševati, ali pa so tako ovirani, da se jih občinstvo sploh ne more posluževati. Ker je pokazala Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani že v minulemu letu nekaj dobre volje v svrhu odpravljanja navedenih nedostatkov in ker se zopet bliža hmeljska sezona, se Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani vnovič naproša, da izpolni to upravičeno zahtevo hmeljarstva in hmeljske trgovine.

d Pristen malinovec, citronado in oranžado ter vse vrste zdravilnih ozioroma mineralnih voda ima v zalogi tvrdka: Anton Fazarinc, Celje.

d Popravila gramofonov izvršuje Anton Lečnik, Celje, Glavni trg. 333

d Kupujemo stalno razna zdravilna zelišča, lepo v senci posušena, brez korenin: kakor arnikovo cvetje — osmukano, tavžent rože v sredini porazane in brez korenin, lipovo cvetje, ajbiševo perje itd. Pošljite vzorce z navedbo množine na Drogerijo »Sanitas«, Celje. 419

Hmelj.

VI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Žalec v Savinjski dolini, 30. 6. 1929.

Obdelovanje hmeljskih nasadov se bliža svojemu koncu. Njih stanje je v obče zadovoljivo. Rastlina je povsem zdrava in le neznaten del poznega hmelja je okužen vsled peronospor, ki je na srednjepoznem hmelju ni najti. Trte so večinoma dorasle do višine drogov, oziroma žičnega ogrodka in se na zgodaj obrezanih rastlinah že vidijo prvi cvetni nastavki.

Društveno vodstvo.

Vzdravam človeku

je zdrava pamet in močna delavnost. Slabi čevlji skozi katere gre mikrotopovzročajo prehlajenje in bolezen. Pred nakupom čevljev si ogledajte izlozbe in zalogo veletrgovine

R. Stermecki, Celje

kjer dobite čevlje pristen ročni izdelek po sledečih nizkih cenah: iz kravine 149 Din, telatine 172, boks 180, gorski 186, lovski 243, lovski 243, gojzerji 259, sport 468 Din. Razen tega so na zalogi močni trpežni in luksuzni damski in otroški čevlji po najnižjih cenah.

Nakup neprisljen.

Jubilejni kongres Saveza Jugoslovanskih Srednješolskih Udruženj v Celju.

Letos obhaja napredna jugoslovenska mladina desetletnico svoje lastne organizacije. Ni je rodila samo potreba (saj narod potrebuje vedno zaveden naraščaj), temveč zlasti idealnost mladih ljudi, ki so hoteli koristiti domovini in so se že v zgodnjih letih pripravljali ne le na svoj poklic, temveč tudi na vse ono življensko delo, ki ga mora vršiti za svoj narod vsak jugoslovanski inteligent. Ne s krikom in puhlim frazarstvom, temveč s tihim delom v svojih krajevnih društvih so se dokopali jugoslovanski srednješolci do jubileja, ki je najlepši znak te njihove delavnosti in trdnega stremljenja.

Pred desetimi leti se je sestalo v Celju dijaštvo vse Jugoslavije, da nadaljuje z delom predvojne omladine, ki ga je za vojne prekinilo trpljenje po ječah in umiranje po moriščih. V mladih navdušenih srcih se je tedaj v Celju porodil Savez jugoslovanskih srednješolskih udruženj s sedežem v Beogradu. Iz mlade osnove se je razvila mogočna falanga, ki jo je, dasi razkrojeno po vsej Jugoslaviji, vodila samo misel na narod in svoje delo zanj.

Naša mladina uvideva, da mora sodelovati pri praktičnem delu za širjenje narodne prosvete, proučevati in spoznavati naš narod in njegovo potrebo. Njih organizacija pa jim nalaga tudi dolžnost, da gredo med ljudi ter jih uče ljubiti in spoštovati domovinske ideale. Vedno je naša omladina izvrševala te lepe naloge uspešno in z navdušenjem. Dajala je našim človeku v roko knjigo, da bi s pisano besedo spoznal hram narodnih svetinj in da bi vedel, da je z grude, katero ne sme nihče zatajiti. Tako je samo dijaška družina »Sloga« v Celju poslala v kulturno ogroženo Prekmurje troje potovalnih knjižnic.

In najlepši princip v organizacijah je samoizobrazba. Mladina ve, da je težka pot pred njo; zato je vsa njena življenska sila zgoščena in usmerjena na iskanje in poglobljanje v same sebe, zavedajoč se, da si mora odnesti že s srednjih šol bogato znanje, visoko duševno in srčno kulturo, oster čut za moštost in moralno odgovornost za napredovanje ali propadanje svojega naroda.

To je v kratkih obrisih program Saveza jugoslovanskih srednješolskih udruženj, ki pa obsega še mnogo več, kot je tudi duša in idealizem mladine globok in neusahljiv.

In v dneih od 5. do 8. julija se bo zbralo dijaštvo od Bitolja in bolgarske meje do Prekmurja v Celju, v zibelki svojega pokrete, da položi račun o delu v preteklih desetih letih. Pokazali bodo, kaj vse so zgradili s svojo borbenostjo in optimizmom. Ali kongres ni namenjen samo preteklosti. Mladina si bo začrtala smernice tudi za bodočnost in bo gradila z nadaljevanjem svojega koristnega ustvarjanja pomnike sebi in narodu.

25 letni Sokolski jubilej v Žalcu.

Brez šuma in krika, v skromnem okviru ožje domačije je praznovalo Sokolsko društvo v Žalcu dne 30. junija 1919 25-letnico nekdanjega žalskega odseka celjskega Sokola, sedaj Sokolskega društva v Žalcu.

V Roblekovi dvorani se je zbral to pot ves Žalec z bližnjo okolico, celjska sokolska vrsta telovadcev in pevsko društvo iz Št. Petra v Sav. dolini. Okoli 9. ure zvečer je pozdravil zbrano občinstvo starosta žalskega Sokola br. Robert Senica, prečital prvi zapisnik žalskega odseka, ki je imel 26 članov, navajal vse staroste in podstaroste po kronološkem redu, kakor tudi vaditelje in vaditeljice ter obrazložil navzočim pomen Sokolstva. Nato je nastopil mali Pukl, ki je neustrahovano recitiral E. Ganglovo pesem »Najmlajši«.

Sledil je nastop članov na bradlji pod vodstvom brata Šketa strumno in prav dovoljno. Klavirsko spremstvo je oskrbel trgov. akademik Fran Pukl v okusnem stilu. Vaje z zastavicami

je izvajala ženska deca prav ljubko. Na klavirju je spremljala diskretno in v točni ritmiki ga. dr. Joštova, ne samo to vajo, temveč vse sledeče. Skupinske proste vaje šestorice moškega naraščaja so povsem zadovoljile mnogobrojne gledalce, istotako tudi proste vaje ženskega naraščaja, članstva in članic. Eleganten je bil nastop Celjanov na bradlji ter je tembolj učinkoval, ker je vsak telovadec imel lastno kombinacijo v tehnično brezhibni formi.

Kulminacija večera so bile vaje s punčkami, ki jih je predvajala ženska deca pod vodstvom s. Eliške Petričkove. Gracijoznost je prevevala vsak pogled, vsak gib, vsako kretnjo v blaženosti in ljubezni, kar je občinstvo kvitiralo s srčno navdušenostjo. Nastop pa je kompletiralo še najokusnejše kostumno vprašanje. Hvalni gledalci so zahtevali obnovitev.

Tudi skupinske proste vaje petorice moškega naraščaja je odobrvala vsa dvorana. Elitna točka dnevnega reda je bil tudi ritmični valček ženskega naraščaja. Moral se je ponavljati. V nervozni eksaktnosti je nastopil oddelek moške dece v prostih vajah, ki sta jih vadila brata dr. Jošt in učitelj Maks Pivc tako, da tudi ni smelo izostati ponavljanje. Tajinstvene in globljeje dejanja so bile ritmične vaje s tančicami, izvajane po četvorici članic v občuteni nežnosti in v estetsko prilagojenih kostumih. Priporočal bi, da dobe take vaje pred izvedbo primeren komentar da postaja vaja ljudstvu razumljiva. Moškega naraščaja proste in borilne vaje so se vcelo dobro posrečile.

S to točko so bile vaje zaključene ter je nastopil brat Franc Pukl st., ki je kot ustanovnik žalskega Sokola pojasnil historijat delavnega Sokolskega društva v Žalcu, bodril članstvo in deco k nadaljnjemu delu, hvallil njih vztrajnost in častital društvu na lepem uspehu 25-letnega jubileja.

Simbolična skupina članstva, naraščaja in dece je zaključila občiren in zanimiv vspeled, ki mu je ohranjen trajen in časten spomin.

Izenadil nas je potem še neoficijalen nastop moškega zbora pevskega društva iz Št. Petra v Savinjski dolini pod vodstvom šol. upravitelja g. Mohorčiča, ki mu daje moralno in gmotno pobudo g. Srebotnjak, lesni trgovec tamkaj. Harmonična svežost glasovnega materiala je spremljala vsako predvajano pesem. Njih nastop me je zelo vzradostil, ker vidim, da je v tem zboru smotreno delo, ki ne vadi za krajevne rodbinske dogodke.

Odbila je že polnočna ura, ko je bil končan pester vspeled, na kar je bila sokolska mladina bogato pogoščena z darili staršev in prijateljev Sokolstva.

Čari planin

Pridejo do polne umetniške veljave samo s prvovrstnim zanesljivim fotomaterialom, katerega imate v zalogi edino-le v »special-turist-foto« drogeriji CENTRAL -- Vrtovec, Celje, Kralja Petra c. št. 19. 11-20

Praktični efekt pozne rezi.

Učinek letošnje zimske pozebe na vinski trti postaja čim dalje bolj jasen. Izmed prerokov niso pogodili niti črnogledi, še manj pa oni, ki so mislili, da mraz ni povzročil nikake škode. Trenutna slika je pa prav različna v raznih vinogradih z ozirom na okoliščine, ki so bolj ali manj vplivale na pozebo.

Resnično škodo pa je seveda mogoče presoditi le v vinogradih, kjer so pozno rezali, ko so očesa že odgnala. Taki vinogradi so naravno v veliki manjšini. Večina vinogradnikov je namreč porezala trsje kakor normalno, ker pozne ali vsaj poznejše rezi niso dopuščala druga dela, marsikdo pa kljub nasvetom ni verjel v prednosti pozne rezi. Toda vsakdo, ki je obrezal svoj vinograd pozno, je s praktičnim uspehom prav zadovoljen, ker sme kljub pozebi računati še tudi z ustrežajočim pridelkom. Lastna izkušnja pa je najboljša učiteljica.

Ali je kaka razlika pri istih trsnih vrstah v obrezanih in neobrezanih vinogradih? Mirno lahko odgovorimo z odločnim »da«. Na normalno obre-

zanem trsju je opazati dvoje: da pri vrstah, ki so od mraza močno trpele, na reznikih in šperonih ni živega očesa, oziroma sedaj že mladice, ali pa so le-te prav redke, ker so očesa iz večine zmrznila, in da se je trsje močno solzilo ter se je tudi s tem zadušilo marsikatero živo oko.

Močno soljenje je bil letos pojav, ki si ga prav lahko razlagamo. Ko se je v trsju začelo probujati življenje, so začele korenine intenzivno sesati talno hrano ter jo tirati navzgor k tistim delom trsa — k očesom, zimskim kakor tudi spečim očesom na starem lesu — ki so ostala živa. Na rano obrezanem trsu, ki je v celoti močno trpel po mrazu, je bilo takih živih očes malo, radi česar je sok močno iztekal in tudi pričujoča živa speča očesa so dobila pri tem le malo hrane. Posledica tega je, da trsi, ki so bili rano obrezani, a so od mrazu močno trpeli, nimajo mladice ne le na enoletnem, temveč jim iste često primanjkujejo tudi na starem lesu.

Drugačna je slika na trsju, ki je bilo pozno obrezano, v času, ko so očesa že začela poganjati, čeprav je trsje radi mrazu bolj trpelo. Tudi v njih se je začelo življenje in intenzivno delovanje korenin. Talna hrana sil v trsu navzgor, v še živa očesa: dasi zdravih očes na enoletnem lesu morda ni ali so le zelo redka, vendar se tudi popolnoma zdrav, neobrezan trs ne more solziti. Iz tega sledi, da je dotok do še živih očes, kjerkoli so ali kakršnakoli so — zimska ali speča — toliko večji in njihov razvoj toliko lepši. Pri močno pozeblih vrstah, kakor je n. pr. moslavec (šipon), lahko opazujemo dejstvo, da je na pozno obrezanih trsih na starem lesu mnogo lepo razvitih mladice.

Če že ne smemo ali ne moremo pričakovati letos kakega večjega pridelka, imamo pa vsaj eno sigurnost, da smo s pozno rezjo rešili marsikateri trs, iz letošnjega mladja na starem lesu pa si lahko v par letih vzgojimo zopet močen trs z ustrežajočo nizko obliko. Inž. Ivo Zupančič v »Naših gor.«

iz vseh rudnikov
prvovrsten
dobavlja in do-
stavlja trgovina

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

d Kruh ne spada v pomije! Vsakemu zavitku ŽIKE je pridejano navodilo, kako je treba kuhati ŽIKO. Gospodinja, ki to upošteva, doseže glavni cilj: ob malenkostnih izdatkih zdrava in krepka družina. 421

Kriza v našem ribarstvu.

Medtem ko tožimo v Sloveniji o vinarski krizi, preživlja tudi naše pomorsko ribarstvo težke dni. Naši Dalmatinci, ki so si z dohodki iz ribarstva krili dober del svojih izdatkov, grenko čutijo, da so ti dohodki zmiraj manjši in da bo treba iskati zaslужka drugod. Tu se ne da reči, da bi »pristojni činitelji« ne storili vsega, kar je le možno storiti za povzdigo našega ribarstva. Vlada je dala znatno vsoto za nabavo modernega ribolovskega orodja. Vršile so se in se še vrše poskušnje z mrežami, da se vidi, katere bi najboljše odgovarjale našim razmeram. Dajejo se razne trošarinske, carinske in podobne ugodnosti. Končno se snujejo tudi ribarske zadruge, dasi z ozirom na značaj naroda ostajajo na papirju. Toda vse zastoj, kriza je vsak dan večja. Ona namreč ne obstoji v tem, da bi se nalovilo manje rib nego preje, nego v tem, ker se nalovljene ribe ne morejo dovoljno prodati. Pri tem seveda ne mislimo na fine ribe, ki se love v manjših množinah in se lahko prodajo. Te vrste rib se znabiti dandanes celo bolj prodajajo nego poprej, ker imamo intenzivni tujski promet in ker je liška železnica ipak otvorila za prodajo teh rib nova tržišča. Ne — kriza ribarstva obstoji v tem, da se one vrste rib, ki se jih lovi v velikih količinah in ki tvorijo glavni dohodek ribičev, ne more prodati. To so sardine in skuše. Prodaja nalovljenih sardin zadeva na tolike težkoče, da so mnogi podjetniki ustavili delo.

Dalmatinske tvornice sardin so došle v krizo. Produkcija je bila zadnja leta mnogo večja ko konzum. V naši državi je uporaba konserviranih sardin zelo majhna. Izvoz v inozemstvo ne prihaja vpoštev, ne zato, ker ne bi odgovarjala kvaliteta, temveč zato, ker so inozemski proizvodi cenejši in konkurirajo našim celo v državi sami. (Zakaj pa se ne ugotovi, čemu so inozemski proizvodi cenejši? Op. čl.) Toda tudi s soljeno ribo ne gre mnogo bolje. Nekdaj sta južna Italija in Grška pokupili skoraj vso našo soljeno sardino. Danes žive po teh krajih mnogo bolje in zahtevajo mnogo manj soljeno ribo. Ker se riba soli tudi na zelo primitiven način, ne morejo dobiti lahko drugih odjemalcev. Mnogo ribarjev še ni prodalo starih, dve leti starih zalog, ki jim začenja propadati.

(Kakor se vidi, gre skoraj povsod v našem gospodarstvu za vprašanje *moderneje in ceneje produkcije*. — Svet je že šel preko naših starinskih in predragih produkcijskih metod; zadnji čas je, da pohitim za njim. Op. ur.)

Zimska endivija.

V glavnem razlikujemo dve vrsti zimske endivije, širokolistno eskarjolkko in kodrastolistno mahovko. Eskarjolkka je vobče znana endivija in tudi na deželi kot jesenska in zimska salata prav priljubljena, manj znana pa je kodrasta endivija, ki ima celo to prednost pred širokolistno, da je ni treba vezati. Listi eskarjolkke so razprostrti in široki; dokler so zeleni, so neokusni in grenki kakor listi radiča, šele ubeljeni dajo prav okusno salato. Listi namreč pobledijo, če jih z rženo slamo ali pa z rafijo zvezemo v šop. Razprostrte liste dvignemo ter jih stisnemo na rahlo skupaj in zvezemo par prstov pod gornjim robom; vez ne sme preveč stisniti rastline. Vezati smemo samo popolnoma doraslo endivijo. Rastlina je zrela za vez, ko se je osrčje že nekoliko sklenilo. Če vezemo še nedoraslo endivijo, prodere osrčni poganjk skozi stranske liste, če se mu pa to ne posreči, se zaduši in endivija gnije od znotraj navzven. Od rose ali dežja ovlaženih rastlin ne smemo vezati; počakati moramo, da se osuše. Prav tako ne kaže vezati v opoldanskih urah, ko so rastline sparjene od solca. Oboje pospešuje gnilobo. Najbolje je vezati proti večeru, ko se je endivija nekoliko ohladila, ali pa v dnevih, ko je nebo oblačno. Razzume se, da ne vezemo vse endivije naenkrat, ker prvič je v kuhinji ne bi mogli tako naglo porabiti, drugič pa tudi niso vse rastline v istem času godne za vezanje. Zato vezemo v presledkih po potrebi vsaki drugi ali tretji dan. Endivija pobledi v toplih dnevih v enem tednu, v hladnih in deževnih pa potrebuje 14 dni in še več. V pozno jesenskih deževnih in meglenih dnevih se endivija sploh ne da beliti, ker po vezanju naglo gnije. Pozno poleti in če je jesen ugodna, torej suha, belimo lahko s pokrivanjem. Za pokrivanje hodijo v poštev vreče in odeje iz jute, vozne ponjave, slama in druga nastilja, ali pa poveznemo na rastline dovolj velike cvetlične ali pa one lončke, ki so še ponekod v rabi za beljenje beluša. Tudi osipanje se včasih obnese, če je zemlja peščena. Zelo lepo bela je endivija, če smo jo belili v plitvih zabojih. V zaboj jo vlagamo tako, da sledi plasti endivije plast rečne mivke ali plast peščene zemlje. Slaba stran beljenja v zabojih je, da ne moremo pregledati, katere rastline gnijejo.

Kodrastih mahovk pa sploh ne vezemo, ker rastejo njih listi že od narave tako gosto in sklenjeno, da osrčje in spodnji deli listov sami oblede. Mahovke so po zunanosti s svojimi nežno kodrastimi listi bolj prikupljive nego eskarjolkke, vendar pa so slednje po okusu nekoliko boljše. Od mahovk sta najbolj cenjeni francoska de Meaux (izg. mo) z zelo fino narezljanimi in kodrastimi listi sveto-zelene barve in pa rumena mahovka z zelo okusnimi, nežno-krhkimi listi. Zelo velika in izdatna sorta, ki je le na robih listov skodrana, je Pancalier. Ta sorta predstavlja nekakšno vez med kodra-

stimi in gladkolistnimi endivijami. Od eskarjolk sta najbolj znani rumsna in zelena eskarjolka. Mnogo večja kakor je navadna zelena eskarjolka je pariška, ki je pa ne smemo zamenjati s pri nas vobče znano poletno endivijo parižanko (parizera). Poletne endivije ali rimljanske vezivke spadajo k pravim salatam (lactuca), zimske endivije, pa so najboljše sorodnice radiča (cichorium). Zimska endivija ima enako, le nekoliko debelejšo seme kot radič, letne endivije imajo pa seme, ki se ne loči od semena navadne salate.

Zimske endivije, ki jo mislimo shraniti za zimo v kletih ali v gnojnikih, ne vezemo, pač pa jo pustimo kar najdalje zunaj. Majhen mraz ji nikakor ne škoduje, če pa se noči ohladijo precej pod ničlo, pokrivamo zvečer endivijo z različnimi odejami, n. pr. z vrečami, s slamnicami, z nasteljo, s smrečjem itd. Čez dan odeje zopet odstranimo. Navodila, kako spravljati endivijo v klet in o nadaljnjem postopku, je »Sadjar in vrtnar« že večkrat priobčil.

Endivija zahteva zelo dobro zemljo, vendar ne sme biti sveže gnojena, ampak mora biti v stari moči. Če zemlja ni dovolj rodovitna, smemo sicer gnojiti, pa le z bolj starim gnojem ali pa s kompostom. Tudi umetna gnojila se priporočajo. Na 100 m² trosimo 1 kg 40% kalijeve soli, 3 kg superfosfata in 2,5 kg čilškega solitra. Kalijevo sol in superfosfat trosimo vsaj 10 dni pred saditvijo. Omenjena količina solitra se trosi v obrok; prvi obrok damo, ko so sadike dovolj prirasle in se začele razvijati. Večkratno zalivanje z gnojnico nadomešča čilski soliter. Iz higijenskih razlogov vsaj teden dni pred vezanjem ne zalivamo več z gnojnico. Endivija potrebuje mnogo vode, zato jo je posebno v suši treba močno zalivati.

Sadike endivije si vzgojimo ali v gnojaku, ali pa, če je mogoče, na nekoliko senčni sejalnici. Seme endivije je razmeroma težko kalivo, zato ga sejemo plitvo in skrbimo za enakomerno vlago. Najbolje je seme namakati 24 ur v topli vodi (temperatura ne sme presegati 45 stopinj). Navlaženo seme je težko sejati, zato mu prirešamo suh rečni pesek, ki mu odvzame vlago, da se ne sprime več in s peskom vred sejemo ali navprek ali pa v vrste. Ko smo seme podgrabili, potlačimo gredo z desko, nato potrosimo čez vso gredo tanko plast žagovine in končno gredo dobro zalijemo. Žagovina ohrani zemljo enakomerno vlažno in seme kmalu in enakomerno vzkalji. Ko imajo rastlinice 4—6 listov, jih presadimo na stalno mesto; na gredo računamo 4—5 vrst in v vrsti sadimo na 30 do 40 cm narazen, pri petih vrstah sadimo na 40 cm, pri štirih na 30 cm. Ko sadimo, prišči-pnemo sadikam nekoliko liste in korenice. Zimska endivija se seje v presledkih od junija do avgusta, tudi v maju jo smemo že sejati, vendar gredo tako rane setve pogostokrat v cvet.

Pisarniškega praktikanta

sprejme večje podjetje v bližini Celja. Predpogoj: 4 razredi meščanske šole ali 3—4 gimnazije ter znanje slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo oni, ki obvladajo vsaj deloma stenografijo in strojepisje. Ponudbe na upravo pod »Zanesljiv« 2-1

LOKAL

za mirno obrt v Celju ali bližnjem trgu iščem. Ponudbe na upravo.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahtevajte jo pri vseh trgovcih! — Razpošljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »JAVA« pšenične kave je kot darilo pridjana lepa skodelica za kavo. — Kdor pošlje 2 Din v znakah, dobi vzorec 100 gr. »JAVA« pšenične kave poštine prosto. Sprejmemo za vsak večji kraj zastopnika.

Oglašujte!

Oče Kondelik in ženin Vejvara

Češki spisal Ignát Herrmann.

72

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

Zvečer se je vrnil skupno z Vejvaro, katerega je srečal pred hišo.

Ko je stopil v kuhinjo, bi se bil kmalu spodtaknil ob velik zaboj, ki je stal pri vratih.

»Kaj pa imate tu, za vraga«, je vprašal jezno.

»To je poslal gospod stavbenik Bečka«, je razložila gospa Kondelikova. »Tu imaš njegovo vizitko.«

Gospod Kondelik je vzel vizitko in je bral:

»Prosim, da bi gospodična sprejela mal spomin za svoj novi dom.«

»Kaj pa je to neki?« je premišljal Kondelik. »Počakajte, Vejvara, poiščem dleto in klešče, mi boste pomagali — takoj pogledamo...«

Mojster Kondelik je jedel hlastno, samo da bi že enkrat odprl zaboj. Bil je neizrečeno radoveden, kaj pošilja njegov stari znanec in prijatelj Bečka. Vse hiše, ki jih je postavil v teku dvajsetih let, je Kondelik poslikal.

In komaj je odložil vilice, je šel takoj na delo. Na pokrovu je bila naslikana steklenica, znamenje, da je notri nekaj, kar se rado stere.

»To bo kaka steklena garnitura ali servis«, je ugibal mojster in je vlekel oprezno žebličke.

Slednjič je odtrgal pokrov in je začel grabiti slamo, v katero so bili predmeti v zaboju oviti in zavezani. Vejvara je jemal Kondeliku stvari iz rok in je odvijal papirnati zavoj.

Pepica se je sklonila nad zabojem, polna radovednosti, gospa Kondelikova je stala pri njem ravno, s prekrižanimi rokami, kakor prorokinja. Kakor da bi nekaj slutila.

In njena slutnja se je uresničila. Naenkrat se je pokazalo, kaj vsebuje čudni zaboj. Iz slame, iz dračja, iz debelega in svilenega papirja sta se pojavila dva dela — velikih, dragocenih petrolejskih svetilk.

Vejvara je počasi postavil na mizo, natikal, privijal, mojster Konde-

lik je tlačil molče slamo zopet nazaj v prazni zaboj, in ko se je dvignil in zravnal, se je ozrl vprto na svetiljki in ni vedel, kaj bi rekel.

»Glej, glej,« je spregovorila gospa Kondelikova, »svetiljki! In lepi svetiljki! Kateri izmed njih pa sta lepši...«

Šla je v spalnico in se je vrnila z eno izmed onih, ki jih je kupil dopoldne mojster Kondelik. Molče jo je postavila poleg svetilk gospoda Bečka in jih je gledala, kakor da bi jih ocenjevala.

»Lepe svetiljke boste imeli, Vejvara«, je rekla popolnoma dobrovoljno, toda v srcu se je smejala. »Ti-le vam je kupil zopet oče danes zjutraj. To ste veseli, kaj? Bodete vsaj imeli s čim svetiti. Plin imate tudi tam — to bo svetlobe...«

Mojster Kondelik ni zinil besedice, toda čutil je, kako ga soproga pika s temi dobrodušnimi besedami. Sedaj se mu je zdelo, da razume besede svoje skrbne polovice, da »si svetiljki kupuje vsaka gospa še-le po poroki.«

In gospa Kondelikova, kakor bi uganila, kaj soprog misli, je pristavila glasno:

»Da, stari! Vidiš, zato sem ti rekla opoldne, da bi moral prej povedati, predno si kupoval. Sedaj imata že dva para...«

»Že tri, mamica«, je pristavil natihoma Vejvara.

»Kako to, Fran?«

»Kolegi v uradu so mi darovali danes tudi par petrolejskih svetilk, poslali so mi jih na stanovanje.«

»Kaj je vse ljudi obsedel vrag z lampami!« je zakričal mojster Kondelik.

»Da, stari«, je razlagala gospa, »to je tako: nisem še videla poroke, da ne bi nevesta dobila nekaj petrolejskih svetilk. Ako kdo ne ve, kaj bi poslal, kupi svetiljko. Vsi ljudje dajejo vsem poročencem svetiljke, vsi! Navadno

dajejo po eno svetiljko, najinima otrokoma pa kar po dve. In ti si tako lepo začel. Da bi bile te svetiljke porabne vsaj za kuhinjo, za klet — toda to so celi kandelabri, s katerimi se ne sveti, ki se postavljajo na omaro, na kredenco, povsod so samo za napotje, za nobeno rabo niso...«

Vse to je povedala gospa tako dobrovoljno, brez očitanja. Njej je zadostovalo, da se je izpolnilo, kar je pričakovala in da je triumfirala nad soprogom. In veselilo jo je, da je tudi on nekaj »napravil«. To je zopet očetov dan, revanš za one poročne srajce.

»In to še niso vse«, je pristavila. »Pride jih še gotovo nekaj, vem.«

In obrnila se je k Pepici in ji je naročevala:

»Sedaj jih moraš pustiti seveda zunaj, da bi gostje videli to, ako kdo slučajno pride k nam. Toda po svatbi jih boš lepo zavila, da se ne pokvarijo in ko se bo kaka prijateljica tvoja možila, ji pošlješ par svetilk. Drugače bi imela svetiljk kakor Ditmanova filijalka... In kako svetiljko za kuhinjo in za klet ti oče še kupi.«

Mojster Kondelik je prijel kozarec in je napravil dolg požirek. Njegovo veselje do novih svetilk se mu je popolnoma pokazilo. A Vejvara je celi večer tolažilno govoril:

»Toda dekoracija bo to izvrstna, kaj bi tisto. Nekaj mora biti tudi za oči!«

XXVI. Poslednji dan.

Oni petek pred sveto Elizabeto je dihala pri Kondelikovih tajna naslada, kakor dremajoča, skoro sveta. Že v poslednjih dnevih so na vse kriplje pospravljali, brisali, drgnili, milili. Pod je bil kakor miza, okna so se svetila, kakor kristalna, za zrcali, za slikami je bilo polno zelenih vejic, in gospa Kondelikova je čez dan žgala na živi žerjavici jalovec, da bi pregnala jesensko zaduhlost iz stanovanja, da bi bilo tu kakor v cerkvi. Saj jutri pridejo svatje! Že jutri! Naglica, ki je sedaj gospodovala pri Kondelikovih, je bila v popolnem soglasju s to pritaženo naslado. Da, skoro povečala jo je ta hitrica. Vsi so hodili le po prstih, kakor šepetaje, da se ne bi prebudilo nekaj neznanega. Čelo gospod Kondelik je zgubil svojo zgovornost in ni več mrmral in uganjal šal, tako, da mu je bilo slednjič že tesno. In zato ni bil mnogo doma. Po zajutreku in po obedu se je napravil in je šel ven. Nobenega gotovega cilja ni imel, toda doma ga je skoro dušilo.

Gospa Kondelikova je bila zadovoljna, da je oče ušel. Ob takih trenutkih so možje vedno malo napoti. Jezil se je sicer na ono kajenje, toda gospa mu ni rekla niti besedice, da ne bi nastala kaka nevesela debata in molče je opravljala svoje delo. In ko je mojster zginil, je vzela iz omare njegovo črno obleko, ukazala je Katinki, naj jo dobro skrtači in naj jo nese krojaču, da jo zlika. Beli telovnik, čisto opran, je bil pri njem že od pondeljka.

Otvoritev mlekarne, trgovine z južnim sadjem in deželnimi pridelki

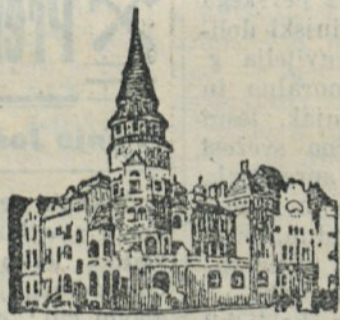
Marija Debenjak, Celje
Gosposka ulica štev. 12

V zalogi vedno sveže blago.

Carinsko posredovanje, špedicijo

in vse v stroko spadajoče posle oskrbuje pri vseh carinarnicah točno in najceneje ter se priporoča protokolirana tvrdka

Franjo Jošt, Celje
Aleksandrova ulica 4.

Hotel „Union“ (Celjski dom)

Vis-a-vis kolodvora

v Celju

Vis-a-vis kolodvora

Naznanjava cenj. občinstvu, da sva s
1. julijem 1929 prevzela

hotel in restavracijo „Union“
(Celjski dom) v Celju

ter se priporoča za obilen obisk. Lepe sobe, izvrstna jedila in izbrana vina vsak čas na razpolago. Senčnat vrt, veliki dvorani za koncerte in zabave, skupne obede, gostije.

C. A. MAJCEN.

Šivilje

izučene, mlajše in neporočene, dobe stalno mesto. **Vajt, Celje.**